

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

สมัยอดีตเชื่อว่า ชาวเมโสโปเตเมียรู้จักปลูกฝิ่นมา ประมาณ 5,000 ปีก่อนคริสต์ศักราช ชาวกรีก รู้ว่าฝิ่นระงับความเจ็บปวดและความกลัดกลุ้มได้ ต่อมาชาวตะวันตกพบว่า ฝิ่นเป็นอันตรายต่อผู้เสพ ในส่วนของประเทศไทย เท่าที่หลักฐานครั้งแรกมีอยู่ในสมัยอยุธยา รัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) พ.ศ. 1903 ต่อมาสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว อังกฤษนำฝิ่นมาจากอินเดียไปบังคับขายให้จีน ทำให้คนติดฝิ่นเพิ่มขึ้น และเงินเข้ามาค้าขายในเมืองไทยมากขึ้น ทำให้การนำฝิ่นและผู้ติดฝิ่นเข้ามาในเมืองไทยมากขึ้น ใน พ.ศ. 2501 ได้มีประกาศจากคณะปฏิวัติ สมัยจอมจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ฉบับที่ 37 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2501 ให้เลิกเสพและจำหน่ายฝิ่นทั่วราชอาณาจักร การเสพและจำหน่ายฝิ่นในประเทศไทยเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย มีการประหารชีวิตผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติด แต่ปัญหายาเสพติดไม่ได้ลดลง ยาเสพติดได้เปลี่ยนรูปเป็นเฮโรอีน และมีการพัฒนามีฤทธิ์รุนแรงขึ้น ที่เรียกว่า “ผงขาว” ละลายน้ำฉีดเข้าทางเส้นเลือด ระบาดเฉพาะชุมชนแออัดตามเมืองใหญ่ ๆ ในประเทศไทย ต่อมาเกิดตัวยาใหม่ คือ ยาม้า ใช้กับกลุ่มผู้ใช้แรงงานขนส่ง ใช้กระตุ้นให้ขยันรถได้นาน ๆ เริ่มระบาดในหมู่เยาวชน เพื่อให้เที่ยวเตร่ไม่เหน็ดเหนื่อย แต่ผลกระทบเกิดขึ้นตามมา คือ เกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์จากการใช้ยาม้า ผู้ติดยาเกิดอาการทางจิตทำร้ายตนเองและทำร้ายผู้อื่น รัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ปี 2539 จึงเปลี่ยนคำว่า “ยาม้า” เป็น “ยาบ้า” แทนเพื่อสะท้อนถึงพิษร้ายแรงของยาบ้า เมื่อเสพ ปัจจุบันยาบ้ายังเป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดมากขึ้น คือ ยาเสพติดที่ใช้เพื่อความบันเทิง ได้แก่ ยาไอซ์ เคตามีน ยาเสพติดเหล่านี้แพร่ระบาดในหมู่เยาวชนที่มีฐานะดีและนักท่องเที่ยว ยาม้าค้าย และยาเสพติดได้ขยายตัวลุกลามเข้าไปในรั้วสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้นทุกที่ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2554 : 5)

การแพร่ระบาดของยาเสพติดเข้าไปในสถานศึกษา ทำให้รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดมาโดยตลอด ปัจจุบันรัฐบาลได้กำหนดกลยุทธ์ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในสถานศึกษา และการจัดกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษาที่กำหนดเป็นเป้าหมาย กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายพิเศษเร่งด่วนเป็นแนวทางให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมรณรงค์ และประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนและนักศึกษา ตระหนักถึงสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหายาเสพติด และกระตุ้นปลูกจิตสำนึกในการรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ปฏิรูปหลักสูตร

และระบบการเรียนการสอนให้เกิดกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมคุณธรรม สร้างทักษะชีวิต สร้างเสริมภูมิคุ้มกัน จัดระบบดูแล สร้างบรรยากาศที่อบอุ่นใน โรงเรียน ปรับสภาพแวดล้อมภายใน สถานศึกษาให้สะอาดเป็นระเบียบ ปราศจากมูมอับ ประสานชุมชนให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการ ป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างจริงจัง ให้ถือว่านักเรียน นักศึกษาที่เสพยาเสพติดคือผู้ป่วย ห้ามไล่ออก ให้ส่งไปบำบัด ครัวและบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการค้ายาเสพติด ต้องส่งให้เจ้าหน้าที่ตรวจดำเนินการทางกฎหมายอย่างเฉียบขาด ทั้งทางวินัยและกฎหมาย โดยให้ออกจากราชการไว้ก่อน ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาอย่างจริงจัง หากละเลยหรือปกปิดไม่เอาใจใส่ ขาดความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องได้รับการลงโทษ ให้ใช้ผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาเป็นเกณฑ์ในการประกอบการพิจารณาความดี ความชอบ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 5)

ความคาดหวังของประเทศชาติ ชุมชน ครอบครัวและ โรงเรียน ต้องการให้เด็กและ เยาวชนเป็นคนดี มีทักษะชีวิต คือ คิด วิเคราะห์ มีสติในการมีชีวิตอยู่รอดในสังคม มีสุขภาพแข็งแรง ร่าเริงแจ่มใส ตั้งใจเรียน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม ไม่สร้างปัญหาให้ สังคม เด็บ โตเป็นพลเมืองดีของประเทศ เมื่อเด็กและเยาวชนเป็นคนที่มีสมบูรณ์ เข้มแข็งอยู่ใน ครอบครัวที่แตกแยกหรือหย่าร้าง ก็สามารถปรับตัวได้ ไม่สร้างปัญหาเพิ่มให้ครอบครัว เพราะ สาเหตุที่ทำให้เยาวชนไปเสพยาเสพติดเกิดจากปัญหาครอบครัวแตกแยก การสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็ก มีสติในการคิด ไม่สร้างปัญหาให้ครอบครัวเพิ่มเติม ครอบครัวก็จะอบอุ่นและเข้มแข็งขึ้น หมู่บ้าน ชุมชนมีความสามัคคี อยู่อย่างไม่วาจากระแวง ไม่มีอาชญากรรมและการลักขโมยก็จะส่งผลถึง ความเป็นปึกแผ่นของประเทศชาติสืบไป ดังคำขวัญที่ว่า “ประเทศไทยจะรุ่งเรือง ถ้าพลเมือง ไม่พึ่งยาเสพติด” (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2553 : 14)

ขณะที่ความคาดหวังของประเทศชาติ ชุมชน ครอบครัว และ โรงเรียน ต้องการให้เด็ก และเยาวชนเป็นคนดี มีทักษะชีวิตคือคิดวิเคราะห์ มีสติในการมีชีวิตอยู่รอดในสังคม มีสุขภาพ แข็งแรง ร่าเริงแจ่มใส ตั้งใจเรียน ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีคุณธรรม ไม่สร้างปัญหาให้สังคม เด็บ โตเป็นพลเมืองดีของประเทศ เมื่อเด็กและเยาวชนเป็นคนที่มีสมบูรณ์ เข้มแข็งแม้อยู่ในครอบครัวที่แตกแยกหรือหย่าร้าง ก็สามารถปรับตัวได้ ไม่สร้างปัญหาเพิ่ม ให้ครอบครัว เพราะสาเหตุที่ทำให้เยาวชนหันไปเสพยาเสพติดเกิดจากปัญหาครอบครัวแตกแยก การสร้างภูมิคุ้มกันให้เด็กมีสติในการคิด ไม่สร้างปัญหาให้ครอบครัวเพิ่มเติม ครอบครัวก็จะอบอุ่น และเข้มแข็งขึ้น หมู่บ้านชุมชนมีความสามัคคี อยู่อย่างไม่วาจากระแวง ไม่มีอาชญากรรมและ

การลักขโมยก็จะส่งผลถึงความเป็นปึกแผ่นของประเทศชาติต่อไป (ศูนย์บริการวิชาการแห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสถาบันรามจิตติ. 2552 : 2)

ดังนั้นนักศึกษาอาชีวศึกษา และระดับมัธยมศึกษา ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อน งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดคลงสู่สถานศึกษา ท่ามกลางสถานการณ์ปัญหาในรูปแบบ ที่หลากหลายซ้ำซ้อนและแปรเปลี่ยนอย่างรวดเร็ว ภายใต้อสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยปัจจัยเสี่ยง และพื้นที่เสี่ยงต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อบรรณาการทำงานทั้งหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกให้สามารถ ดำเนินการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าปัญหายาเสพติด ให้โทษไม่เพียงแต่เป็นปัญหาเฉพาะในสถานศึกษากรุงเทพมหานคร หรือปริมณฑล แต่ปัญหา เหล่านี้ได้มีการแพร่ระบาดไปยังสถานศึกษาทั่วภูมิภาคของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการ การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2552 : 7)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว เป็นอาชีวศึกษาจังหวัด มีสถานศึกษาที่รับผิดชอบอยู่ 3 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สระแก้ว และวิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น มีระดับการศึกษาและสาขาวิชาที่เปิดสอนระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และจากการที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบนโยบายให้สถานศึกษาต่าง ๆ นำไปปฏิบัติที่ว่าด้วยการจำแนกสถานะสถานศึกษา เพื่อดำรงความเข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ทั้งนี้ ในวิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว วิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สระแก้ว ในแต่ละแห่งมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองของสถานศึกษา ที่ขาดความเข้มแข็งในการดูแล แก้ไขป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง ประกอบกับ สารเคมีสำหรับตรวจ ปัสสาวะนักเรียน นักศึกษามีไม่เพียงพอ ซึ่งไม่สามารถตรวจนักเรียนทุกคนได้อย่างทั่วถึง อีกทั้ง ระบบกลั่นกรองข้อมูลผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ยังไม่เข้มแข็งเพียงพอ ทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา รวมถึงความเชื่อมโยงการส่งต่อข้อมูลระหว่างหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ยังมีน้อย และไม่ต่อเนื่อง ซึ่งสถานศึกษาในแต่ละแห่งจะมีการดำเนินงาน ที่แตกต่างกันไปตามศักยภาพ (สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว. 2560 : ออนไลน์)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงจำเป็นต้องศึกษาการดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว เพื่อให้ได้กระบวนการ ในการทราบข้อมูลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว และได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็น

ประโยชน์สำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปพิจารณาดำเนินการ
แก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดใน
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ สถานะ
และสถานศึกษา

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบข้อมูลการดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติด
ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว และได้ข้อมูลสารสนเทศ
ที่เป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปพิจารณา
ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้มีประสิทธิภาพ
ยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2561 ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา
ในวิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว จำนวน 125 คน วิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น จำนวน 79 คน และวิทยาลัย
เกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว จำนวน 62 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 266 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว ปีการศึกษา 2561 กำหนดขนาด
กลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan.1970 :
607 - 610) และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) หลังจากนั้นคัดเลือกเจ้าหน้าที่

และบุคลากรทางการศึกษาของแต่ละสถานศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นชั้นของการแบ่ง

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

1.2 สถานะ

- 1) ครู
- 2) บุคลากรทางการศึกษา

1.3 สถานศึกษา

- 1) วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว
- 2) วิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น
- 3) วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติด
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว

2.1 การวางแผน

2.2 การดำเนินการ

2.3 การให้ความร่วมมือ

2.4 การประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

การดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติด หมายถึง แนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษาของครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนที่ได้จัดกิจกรรมวิธีการที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าว เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. การวางแผน หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมาย การเตรียมบุคคลในการดำเนินงาน การกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

การกำหนดแผนในการป้องกันยาเสพติด การปฏิบัติงานตามแผนการป้องกันยาเสพติด โดยมีเกณฑ์ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน และมีการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

2. การดำเนินการ หมายถึง การปฏิบัติสู่ขั้นตอนการนำความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการดำเนินการ นำแผน หรือมาตรการที่กำหนดเพื่อนำไปบริหารจัดการปัญหาเสพติดในสถานศึกษา

3. การให้ความร่วมมือ หมายถึง การปฏิบัติการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และประสานความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเจ้าหน้าที่ตำรวจ โรงพยาบาล และหน่วยงานเอกชนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด

4. การประเมินผล หมายถึง การปฏิบัติในกระบวนการประเมินผลตรวจสอบ สรุปเพื่อทราบผลสัมฤทธิ์แนวทางการบริหารจัดการปัญหาเสพติดที่ได้ดำเนินการให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่ามีปัญหาอุปสรรค และประสบผลสำเร็จอย่างไร ตลอดทั้งข้อเสนอแนะแนวทางของผู้บริหาร โรงเรียนและครูที่รับผิดชอบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

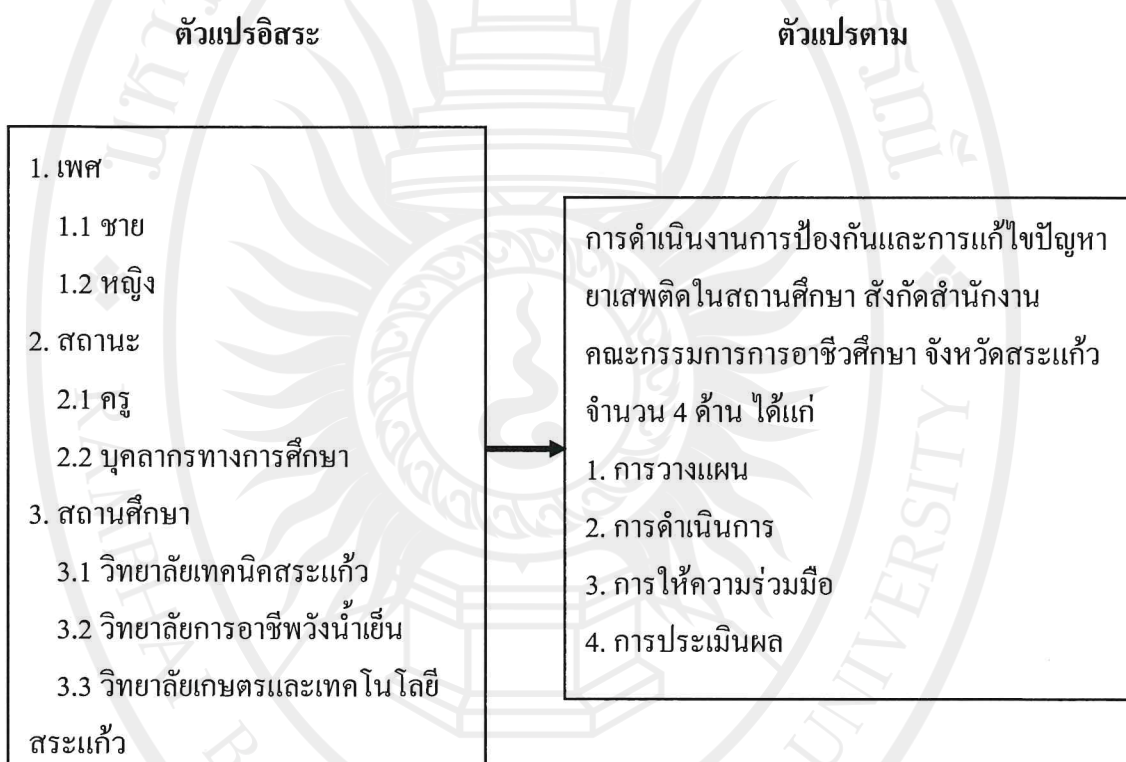
เพศ หมายถึง การจำแนกตามเพศสภาพของบุคคล แยกออกเป็นเพศชาย และเพศหญิง
สถานะ หมายถึง สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง หน่วยงานตามกฎหมายที่มีหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐหรือภาคเอกชน ซึ่งในงานวิจัยเล่มนี้ สถานศึกษา หมายถึง วิทยาลัยเทคนิคสระแก้ว วิทยาลัยการอาชีพวังน้ำเย็น วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสระแก้ว เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตั้งอยู่ในจังหวัดสระแก้ว

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้นำแนวทางการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (2552 : 62) มาเป็นกรอบแนวคิด ประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การดำเนินการ 3) การให้ความร่วมมือ 4) การประเมินผล ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. การดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน
2. การดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามสถานะ แตกต่างกัน
3. การดำเนินงานการป้องกันและการแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามสถานศึกษา แตกต่างกัน